

بنده راجع باین پیشنهاد عرضی دارم

رئیس - عضو کمیسیون هستید؟
حاج - میرزا علی محمد دولت آبادی - بلی

رئیس - بفرمائید
حاج میرزا علی محمد دولت آبادی - آقای مدرس فرمودند که يك راه دارد در سر پل جاجرود کفایت می کنند

رئیس - راجع باین مطلب نیست راجع بپیشنهاد باید بفرمائید

حاج میرزا علی محمد دولت آبادی - راجع بپیشنهادات عرض می کنم کمیسیون این دقت هارا کرده است و نمی شود يك راه دارد ریل جاجرود قرار داد و برای این که يك اشخاصی تا دماوند می رود و يك عده تا پل جاجرود یا بومهن می روند و دلیل ندارد اشخاصی که تا پل جاجرود می روند تمام حق العبور را بدهند این که پیشنهاد کرده اند صورت مخارج سابق بکمیسیون نیامده است آن ها هم آمده و کمیسیون در اطراف آن دقت کرده و حالا اگر آقایان نظریاتی نسبت باین لایحه دارند خوب است شور اول را نام کنند و در شور ثانی مذاکره شود لان دو ساعت وقت مجلس صرف این کار نده حالا هایدات این چهارده هزار تومان - فرضاً بیست هزار تومان باشد این ربطی باین مسئله ندارد دو ساعت وقت مجلس صرف این مطلب شود حالا هم بر گردد مجدداً که آمد بمجلس يك مقدار دیگر اوقات صرف این خواهد شد ممکن است حالا اگر آقایان نظریاتی دارند اظهار کنند اصلاح شود

مدرس - بنده تصدیق دارم ولی عرض می کنم ما چون قانون هائی که وضع کرده ایم همبطور ها سهل انگاری کرده ایم که حالا اسباب زحمت ما شده است مثلاً يك قانونی وضع کردیم برای اینکه در شهرها توافق بگیرند و خرج آن ها بکنند حالا می بینم در وسط بیابان نوافل میگیرند . بهر جهت باز عرض می کنم این وجوهی که از مردم گرفته می شود باید دقت کرد که بفتح خود آنها مصرف شود و حیف و میل نشود بنده عرض کردم خوب است این لایحه فرستاده شود بوزارت فوائد عامه نه اینکه کمیسیون فوائد عامه و بعقیده من اگر بوزارت فوائد عامه برود که در آنجا دقتی بشود بهتر است و اهمیتی هم ندارد سه چهار روز دیگر مجدداً بمجلس بیاید و به آن رای بدهیم

رئیس - پیشنهاد آقای مدرس مجدداً قرائت می شود و به آن رای

می گیریم

مجدداً قرائت شد
رئیس آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند
اغلب قیام نمودند
رئیس - تصویب شد چون در دستور چیزی نیست جلسه را ختم می کنیم جلسه آتیه روز ه شنبه چهار ساعت قبل از ظهر دستور اولاً تقاضای هزار و پانصد تومان اعتبار برای تهیه اثاثیه محاکم رشت ثانیاً لایحه قرارداد پیش بین المللی منعقد در مادرید

(مجلس سه ربع ساعت قبل از ظهر ختم شد)

جلسه ۱۴۴
صورت مشروح مجلس
یوم پنجشنبه ۲۵ جوزا
۱۳۰۱ مطابق هیجدهم
شوال ۱۳۴۰

مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید
(صورت مجلس یوم سه شنبه بیست و سه جوزا را آقای منتضر الملک قرائت نمودند)

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - در صورت مجلس آنجا که نوشته شده سه فقره پیشنهاد از طرف آقایان مدرس و نظام الدوله و بنده شده ضمناً نوشته شده است که آقای نظام الدوله با پیشنهاد آقای مدرس موافقت کردند .

این مطلب چنین می فهماند که بنده با پیشنهاد آقای مدرس موافقت نکردم . در صورتی که نوبت بنده نرسید چیزی عرض کنم ولی بنده با پیشنهاد آقای مدرس موافق بودم

رئیس - اصلاح میشود آقای کازرانی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرانی - آقای سردار جنگ که در جلسه گذشته حاضر نشدند مریض و بستری بودند و بواسطه این عذر موجه نتوانستند بیایند و در صورت مجلس ایشان را جزء غائبین بی اجازه نوشته اند .

رئیس - چون اطلاع نداده اند این طور نوشته شده . حالا که اطلاع دادید اصلاح میشود آقای سلطان العلماء (اجازه)

سلطان العلماء - در صورت مجلس اینطور بگوش بنده خورد که نوشته شده . بنده عرض کردم چون این مالیات راجع میشود بفقرا نگیرند

خاطر آقایان را تذکر میدهم که بنده مثل زدم برآه شوشه عراق و قم که کمیانی در آن راه سرمایه خرج کرده بود و راهرا

ساخته بود آن وقت از عراق بقم و بالعکس دهشاهی از قاطر میگرفت و بکتران از شتر و پنجشاهی از الاغ و باین که مخارج کرده بود و راه را ساخته بود مردم بصداد آمدند (یعنی نمی توانستند بدهند) و در صورت مجلس گویا نوشته اند راه شوشه عربستان و حال آنکه بنده راه عراق را عرض کردم و همچنین بنده عرض نکردم که فقرا این مالیات را ندهند

البته هر کسی که از مملکت استفاده می کند و غنیمت می برد و غرامت هم باید بکشد پس باین ترتیب که در صورت مجلس نوشته است عرض نکردم و مقصودم اینطور نبوده عرض کردم که این ترتیب و این روشی که پیشنهاد شده بی اعتدالی است

رئیس - آقای رفعت الدوله . (اجازه)

رفعت الدوله - بنده عرض کردم که عقیده دارم علاوه بر مخارج تسهیل راه دولت از بابت پنجاه هزار تومانی که خرج کرده است و باید استهلاك کند مبلغی دریافت نماید اینهم عرض بنده بود

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - چون در جلسه قبل در جواب اعتراض شاهزاده سلیمان میرزا مذاکراتی بمیان آمد و شاید سوء تفاهمی شده باشد و مقصود بنده تنقید از آقای مستوفی الملک بود باین جهت لازم دانستم چند کلمه عرض کنم بنده آقای مستوفی الملک را یکی از پروردگان مشروطیت و از اشخاص گرانبهای ملت ایران میدانم برای اینکه در مواقع مهمه همه نوع از وجود ایشان استفاده شده و انشاء الله خواهد شد خود بنده بشیات سلطنت ایشان و چندین مرتبه بر رئیس الوزرائی و وزارت ایشان رای دادم و ایشان همیشه طرف اعتماد مجلس بوده اند منتهی در این دوره که زماندار نبوده اند و بنده اندکی مجلس شورای ملی انتخاب شده اند خیلی میل داشتم که از افکار صائبه و تجربیات چندین ساله ایشان استفاده شود و هر وقت صورت مجلس را ببخوانند می بینم نوشته شده آقای مستوفی الملک غایب بدون اجازه خیلی متأثر می شوم .

این بود که از شاهزاده سلیمان میرزا خواهش کردم که از ایشان استعفا کنند که بیشتر از این توجه بآمدن مجلس داشته باشند تا آن مقاصدی که موکلین ایشان مخصوصاً اهالی تهران از وکالت ایشان در نظر دارند انجام داده شود و مقصود بنده این بود که ایشان بمجلس تشریف بیاورند و از وجود ایشان استفاده کنیم و مقصودم این نبود که از صندوق مجلس چرا حقوق میگیرند .

اما قسمت ثانی که لازم بود عرض کنم همانطور که - یرین مجبور میشوند چند

وقتی اجازه مرخصی بخواهند خوب است از طرف مجلس نسبت بنمایند گاهی که مدتی است تشریف برده اند و نیامده اند و یا آنهایی که اصلاً نیامده اند از قبیل آقای حاج شیخ محمد حسین استرآبادی و حاج آقای هیرازی و بعضی از وکلای فارس که مدتی است انتخاب شده اند و نیامده اند و همچنین وکلای سیستان و ترکمان و بعضی جاهای دیگر توجهی بشود تصور میکنم اگر يك تلگراف

متعدد المالی بتمام آنها بشود که زودتر به مرکز حاضر بشوند که اگر بعضی بعضی همارخص میشوند حضور آنها جبران این کسور را بکنند و همچنین تأکید شود در ولایاتی که انتخابات در جریان است و هنوز خاتمه نیافته یا اصلاح شروع نشده زودتر شروع و ختم نمایند . بجهة اینکه یکسال بیشتر از دوره مجلس نمانده است و تا شروع به انتخابات بکنند و ختم نمایند و بیایند شش هفت ماه طول میکشد و وقت گذشته است فلذا تقاضا میکنم اگر مجلس موافقت بکند که يك تلگراف متعدد المالی بآقایانیکه انتخاب شده اند و هنوز نیامده اند بشود که زودتر تشریف بیاورند و همچنین دستور داده شود که انتخاباتی که شروع نشده است تأکید در تسریع آنها بشود .

(گفته شد صحیح است)

رئیس - بتمام آقایانیکه اسم بردید تا حال چندین دفعه تلگراف شده است ولی اغلبشان متعذر بپاره معاذیر شده اند و گفته اند که بمذاز رفع محظورات خواهند آمد و با وجود این تشریف نیاورده اند . حالا هم که شاهزاده اظهار فرمودند و آقایان هم تصدیق فرمودند و موافقت کردند باز هم بآنها تلگراف و تأکید خواهد شد که تشریف بیاورند .

چهل و چهار فقره لوایح مدت چهار پنج ماه است بکمیسیونها مراجعه شده و هنوز راپورتش بمجلس نیامده است

اسامی عده آن لوایح خوانده میشود که خاطر شریف آقایان مسبوق باشد و از کمیسیونها خواهش میشود راپورت این لوایح که اغلبشان مهم است بمجلس بفرستند (اسامی لوایح مزبوره بشرح ذیل خوانده شد)

راجع بکمیسیون قوانین مالیه
لایحه قانونی راجع بمعاضه صندوق مرکزی در تاریخ ۱۲ جدی ۱۳۰۰ به کمیسیون ارسال شده

لایحه قانونی راجع بوضع مالیات و تعدیل هومی ۱۳ جدی ۱۳۰۰

طرح قانونی راجع بتفتیش مالیاتهای مستقیم و الصاق تمبر پیشنهادی آقای معتمد السلطنه ۱۲ دلو ۱۳۰۰ بکمیسیون ارسال شده

لایحه قانونی راجع بتعریف اضافات نرخ پستی ۱۰ آخوت ۱۳۰۰

لایحه قانونی تشکیلات کل مالیه
۲۱ حوت ۱۳۰۰
لایحه قانونی میزبانی عمومی ۲۷
حوت ۱۳۰۰
لایحه قانونی میزبانی املاک بی بنیجه
۱۲ حمل ۱۳۰۱
راجح بکمیسیون عدلیه
لایحه قانونی اصول مجازات جزائی و
هیئت منصفه ۲۰ قوس ۱۳۰۰
لایحه قانونی راجح ثبت اسناد و املاک
۱۳ حوت ۱۳۰۰
لایحه قانونی راجح بدعای مردم
نسبت بدولت ۱۲ حمل ۱۳۰۱
لایحه قانونی شرایط خدمت و امتحان
وزارت عدلیه ۲۱ حمل ۱۳۰۱
لایحه قانونی راجح تصفیه امور تجار
متوقف ۷ تور ۱۳۰۱
لایحه پروتست بیجک های تجارتی
۱۳ تور ۱۳۰۱
راجح بکمیسیون متکرات
طرح قانونی استخدام پیشنهاد آقای
آقا شیخ ابراهیم زنجانی در ۳۰ قوس
۱۳۰۰ بکمیسیون ارسال شده
طرح قانونی بدم اذمالات و عوارض
بدون تصویب مجلس پیشنهادی آقای فہیم
الملک ۲۷ حوت ۱۳۰۰
طرح قانونی راجح بمطالع و تألیفات
پیشنهادی آقای زنجانی ۲۷ حوت ۱۳۰۰
طرح قانونی راجح بمجرومیت متوسلین به
منابع خارجی از حقوق مدنی ۲۹ حمل
۱۳۰۱
طرح قانونی راجح بانتزاع ابرقو
از اصناف و انضمام آن به یرد - در ۶
تور ۱۳۰۱
راجح بکمیسیون فوائد عامه
وشت و تلکراف
لایحه قرارداد پستی بین ایران و
افغانستان - در ۲۱ حوت ۱۳۰۰
لایحه قانونی در خصوص توقف رؤسای
تلکرافخانه دولات - در ۲۸ حوت ۱۳۰۰
بکمیسیون ارسال شده
لایحه قانونی راجح بتجدید مدت توقف
رؤسای پست دولات - در ۲۵ برج حمل ۱۳۰۱
بکمیسیون ارسال شده
لایحه قانونی راجح با اعطای حق اولویت
ساختمان دکاوبل اطراف طهران و
استفاده از آبشارهای پس قله و غیره در ۲۲
جوزا ۱۳۰۱ بکمیسیون ارسال شده
راجح بکمیسیون خارجه
لایحه قانونی مبنی بر تقاضای تصویب
کثرت دوازده نفر اتباع خارجه برای گمرکات
در ۱۵ حمل ۱۳۰۱ به کمیسیون ارسال
شده
لایحه قانونی مبنی بر تقاضای تصویب
کثرت مسیوبو برای مدیریت ضراب -
خانه - در ۱۵ حمل ۱۳۰۱ بکمیسیون
ارسال شده
راجح بکمیسیون داخله
لایحه قانونی تشکیلات وزارت داخله

در ۸ حمل ۱۳۰۱ به کمیسیون ارسال
شده
(راجح به کمیسیون خاص
منتخبین از شمش)
طرح قانونی استخدام پیشنهادی آقای
فہیم الملک - در ۱۲ دلو ۱۳۰۰
رئیس التجرار - قانون بدلی خوانده
نشده آنهم لایحه اش آمده است
رئیس - خیلی خوب آن را هم
اضافه فرمائید
آقای معتمد السلطنه
(اجازه)
معتد السلطنه - راجح بلوایچی
کدر کمیسیون قوانین مالیه موقوف مانده
است
دروز توضیحاتی بعرض آقای رئیس
رساندم و امیدوارم انشاء الله باتوجهات آقای
رئیس و اهتمامی که آقایان اعضاء کمیسیون
دارند لوابج زودتر از مجلس بگذرد و علت
توقیف این لوابج هم مشکلاتی بوده کدر
کمیسیون پیش آمده و اعضاء کمیسیون
قصور نکرده اند ولی مشکلاتی در لوابج
هست که بدون رفع آن مشکلات تقدیم آن
لوابج اشکال خواهد داشت و خواهش
می کنم مقرر فرمایند دو نفر عضو کسری
کمیسیون هم امروز انتخاب شود
رئیس - آقای حاج میرزا علی
محمد دولت آبادی
(اجازه)
حاج میرزا علی محمد - بنده
قبل از آن که در کمیسیون عضویت پیدا
کرده باشم اطلاعی ندارم ولی از وقتی که
عضو کمیسیون قوانین مالیه شده ام نظر
کمیسیون این بود که دولایحه عمده کدر
کمیسیون مانده است آن ها را زود تر
بگذارند و آن ۲ لایحه یکی مسئله میزبانی
و یکی هم قانون تشکیلات مالیه بود و در
خصوص این که عوارض باید یا خیر
خیلی دچار مشکلات شدیم یعنی یک
اطلاعاتی لازم بود تحصیل بشود و یک فقره
که خیلی مشکل بود راجح باذریجان
بود که تلکرافاتی شد و بعد از یکماه دو
روز قبل جواب تلکراف را که آقای
مصدق السلطنه مغایره نموده بودند به
بکمیسیون رسید و در تمام این مدت آقایان
اعضاء در کمیسیون حاضر می شدند غیر
از یکی دو نفر که آن ها هم بر حسب اتفاق
بالاجازه غایب شده اند و عجلاناً هم مسئله
اجور پستی و هم راجح تمیزی و تشکیلات
مالیه تحت شورا است و کدانی می کنند تاوه
پانزده روز دیگر بمجلس خواهد آمد مقصود
این است قصوری از طرف کمیسیون نشده
است یعنی از آن وقتی که بنده در کمیسیون
بودم هیچ نمی بینم آقایان اعضاء کمیسیون
قصور کرده باشند
رئیس - جمعی از آقایان اجازه
خواسته اند ولی بنده می دانم البته تأخیر

این مسئله بی علت بوده است غرض این
بود که خاطر آقایان مسیوب باشد کاکر
مخطوراتی هست آن مخطورات را برطرف
نمایند که زودتر راپورتهای این لوابج
بمجلس بیاید و بیش از این هم لازم نیست
مذاکره شود
قرارداد پستی مادر مد مطرح است
آقای شیخ الاسلام اصفهانی
(اجازه)
شیخ الاسلام - بنده یک توضیحی
از آقای مغیر می خواهم - اعطای مشروطیت
ایران در چهاردهم جمادی الثانی ۱۳۲۴
هجری قمری بوده است که مطابق می شود
بانهم اوت ۱۹۰۶ میلادی و البته همان روز
ساحت ملوکانه از مشولیت منزه و تمام اقتدارات
و اختیارات بملت تفویض شده است در
این راپورت کمیسیون فوائد عامه نوشته
شده است
قرارداد پستی بین المللی رم در سنه
۱۹۰۶ میلادی بوده است ولی معلوم نیست
در چه ماهی بوده است می خواستم آقای
مغیر توضیح بدهند که آیا تحقیق فرموده
اند که قرارداد پستی رم در ماه اول سنه
(۱۹۰۶) بوده است یا در ۶ ماه دوم
بوده است مصادف با ایام مشروطیت بوده
است و لازم است قبل از آن قرار داد بمجلس
شورای ملی بیاید و بعد از گذشتن آن
این لایحه که سمت فرحیت نسبت
به آن قرار داد دارد به مجلس
بیاید
مغیر - تاریخ آن را همان طور
که فرمودند بنده رسیدگی می کنم ولی
قرار دادی کدر گذرگه رم بسته شده است
در تسهیل روابط پستی و نقلیه ایران یک
کدک فوق العاده کرده است که اسباب
امتنان تاریخی ما خواهد بود
همچنین اصلاحاتی که در این خصوص
بعمل آمده است و بعنوان قرار داد فرعی
است دو سافقره اصلاحات اصلیه است که
اگر آقایان امان نظر و دقت فرمایند
ملاحظه خواهند فرمود که خیلی لازم واقع
بوده است
رئیس - آقای ارباب کیخسرو - موافقم
رئیس - آقای آقامیرزا علی
کازرانی
آقامیرزا علی کازرانی - بنده
هم موافقم
رئیس - پس در کلیات مخالفی
نیست
(گفتند خیر)
رئیس - رای می گیریم داخل
است یعنی از آن وقتی که تصویب می کنند
داخل مواد شویم قیام فرمایند
(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد - در ماده ۴

اعتراضی هست ؟
آقای آقامیرزا علی کازرانی
(اجازه)
آقا میرزا علی کازرانی -
بنده گمان می کنم لازم نباشد در مجلس
بتمام مواد مراجعه کنیم بلکه فقط باید
در خصوص ماده واحده که از طرف
کمیسیون پیشنهاد شده است رای بگیریم
یا مذاکره کنیم - بواسطه اینکه این
قرار داد پستی با حضور نماینده ما در گذرگه
ما در دید با مقتضیات امروزی منعقد شده
و نماینده ما هم آن را پذیرفته است و
قابل این که ما در آن تصرفاتی بکنیم
نیست
رئیس بموجب ماده (۲) نظامنامه
داخلی حق دارید اعتراضاتی بکنید ولی
بعنوان رجوع بکمیسیون همانطور که در
سایر عهدنامه ها ملاحظه فرمودید
آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)
آقا سید یعقوب بنده عرض می
کنم تعجب است از آقای کازرانی که
می فرمایند نباید در مجلس مذاکره شود
مطالبی که خیلی اهمیت دارد باید بمجلس
بیاید و علت عدمش این است که در تحت
شور و مدافه نمایندگان واقع شود کاکر
یک چیزی بنظرشان می آید بفرمایند و
آنوقت برگردد بکمیسیون و اگر نظرمان
این باشد که مواد را بدون مذاکره چاپ
بکنیم دیگر جلسه علنی قرار دادن و به
مجلس آوردن لازم نیست پس علت اینکه
لوابج را بمجلس می آورند این است که
در آن شور و مدافه بشود تا بدانند
که نمایندگان بطور شورا بنظر را می
گذرانند
رئیس - در ماده چهار اعتراض
ندارید ؟
(گفتند خیر)
رئیس در ماده شش و هفت هم همین
طور اعتراض نیست
(گفته شد خیر)
رئیس - در ماده دوازدهم
موافقت ؟
(گفتند بلی)
رئیس - در ماده سیزده اصلاحی
نیست ؟
آقا میرزا علی کازرانی -
خیر
رئیس - در ماده هیجده ایرادی
ندارید ؟
آقامیرزا علی - خیر
رئیس - در ماده بیست و پنج
چطور ؟
آقا میرزا علی کازرانی -
خیر
رئیس - معلوم می شود مطلب

هالی مغیر هستید - در ماده سی ایرادی
نیست ؟
(گفتند خیر)
رئیس - در ماده سی و شش هم
همین طور - در ماده چهل و سه هم ایرادی
نیست ؟
(اظهاری نشد)
آقا سید یعقوب - اجازه
می فرمایند از آقای مغیر سؤالی
بکنم ؟
رئیس بفرمائید
آقا سید یعقوب - غرض من
این بود که حالا خوب بود معاون وزارت
پست و تلکراف تشریف داشته باشند
خاطر آقایان هست که وقتی آقای شهاب
الدوله تشریف داشتند در خصوص دفاتر
پستی بنادر خلیج صحبتی شد - فرمودند
که آن ترتیبات سابق بهم خواهد خورد
و تمام آن دفاتر تسلیم نماینده ایران داده
می شود آیا راجح این مسئله آقای مغیر
اطلاعی دارند ؟
رئیس - این مطلب راجح باین
جا نیست - راجح بمبادله امانات پستی
ماده اول و سوم گویا ایرادی نداشته
باشند
گویا ایرادی نداشته باشند ؟
(اظهاری نشد)
رئیس - ماده پنجم و هفتم هم
همینطور - ماده پانزدهم و بیستم هم ایرادی
ندارد
(ایرادی نشد)
رئیس - ماده اول نظامنامه اجرا
چطور ؟
(مخالفتی نشد)
رئیس قرار داد پستی راجح بیاکات
و جمیع های ارسال شده - در ماده اول
نهم - چهاردهم - هیجدهم - ایرادی
ندارید ؟
(گفتند خیر)
رئیس - شور اول تمام شد - رای
می گیریم باین که داخل در شور دوم
شویم یا خیر ؟ آقایانی که تصویب
می کنند داخل در شور دوم شویم قیام
فرمایند
(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد راپورت کمیسیون
بوده راجح باعتبار هزار و پانصد تومان
برای اثاثیه معاکم رشت مطرح
است
آقای اقبال السلطان
(اجازه)
اقبال السلطان - اگر در این راپورت
نوشتا میشد که باید هزار و پانصد تومان
اعتبار برای خرید اثاثیه معاکم رشت بوزارت
عدلیه داد شاید بنده مخالفتی نمی کردم
ولی اینکه

نوشتا اند از باب بودجه سنه ماضیه یعنی
از حقوق اعضاء که در سنه ماضیه پرداخته
نشده اثرا بنده صحیح نمی دانم برای اینکه
از سنه ماضیه که پولی در صندوق موجود
نیست بنابراین عقیده بنده این است که
نوشتا شود هزار و پانصد تومان برای
خرید اثاثیه معاکم رشت بوزارت عدلیه اعتبار
داده می شود
سهام السلطان منشی کمیسیون
بودجه - چنانچه در راپورت ملاحظه
می فرمائید در سنه ماضیه اثاثیه معاکم
رشت بواسطه هجوم متجاسرین از بین
رفته - و البته هراذره یا اذره عدلیه یا غیر
عدلیه که تأسیس می شود اثاثیه لازم دارد و
این وجهی که در راپورت نوشته شده است
بطور اعتبار تصویب میشود که هر قدر قیمت
اثاثیه آنجا شد از این اعتبار پرداخته شود
و اینکه فرمودند چطور از باب سنه ماضیه
نوشتا اند علتش این است که چون راپورت
وزارت عدلیه بمجلس آمده و اگر بخواهند
خرجی را از یک ماده بیاورند دیگر انتقال دهند
باید با اجازه مجلس باشد
لهذا در آن تاریخ پیشنهاد کرده اند
که از باب حقوق اعضاء که در سنه ماضیه
پرداخته نشده بصرف خرید اثاثیه برسانند
و چون در سنه ماضیه پیشنهاد شده البته از
باب بودجه همان سنه می باشد و علت اینکه
از باب حقوق نوشته شده است این است که
چون حقوق آنها داده نشده است البته اعتبار
داشته اند و از این باب محسوب می نمایند
رئیس - آقای فتح الدوله
فتح الدوله - موافقم
رئیس - آقای کازرانی
(اجازه)
آقامیرزا علی - تمام افراد مردم
حق دارند از قانون و آزادی بهره مند
شوند - بنده از تقارنی که در اینجای بینم
تعجب می کنم - مثلاً بنده مکرر تقاضا
کردم که در بعضی نقاط مهمه که از حیث
موقعیت دارای اهمیت هستند عدلیه تأسیس
شود
و ابداً عراض بنده اجابت نشد و توجهی
نفرمودند تا ببینند عراضی که عرض میکنم
جائز است یا خیر و در این حال می بینم هزار و
پانصد تومان بایستی برای اثاثیه یک نقطه
که دارای عدلیه است تصویب بکنم و نمی
دانم چرا باید فلان نقطه معلوم شود چرا
باید بر آنجا اضافه شود - بنده لازم میدانم
یک قدری توجه بنمایند که با رعایت تناسب
همه نقاط را از تأسیس عدلیه یا قانون بهره مند
کرده باشند از این نقطه نظر است که بنده با
این راپورت مخالفم
رئیس - آقای فتح الدوله
(اجازه)
فتح الدوله - آقای کازرانی می-
فرمایند در بعضی جاها بایستی عدلیه تأسیس
شود و چون تأسیس نشده است از اینجهت

بنده با اینجهت که عدلیه دارد مخالفم این
یک دلیل مخالفتی نیست اما در مورد اثاثیه هم
همانطور که آقای مغیر اظهار نمودند گیلان
عدلیه داشته است و اثاثیه آن در موقع
تهاجم متجاسرین از بین رفته است و وقتی
بخواهیم مجدداً عدلیه از برای گیلان تأسیس
کنیم البته اثاثیه لازم دارد و تهیه کردن
اثاثیه هم بول لازم دارد - ما یک اعتباری
بدولت می دهیم که یک اثاثیه تهیه بکند و
بطور مقاطعه هم نیست برای عدلیه گیلان
هم این اندازه اعتبار زیاد نیست - برای
اینکه عدلیه خود رشت البته دارای معاکم
حقوقی و استنطاق و مدعی عمومی است
و اینکه اطاق اثاثیه لازم دارد و همینطور
در بعضی بلوکات رشت شباهت مختصری
تأسیس می شود از قبیل لاهیجان و انزلی و
آنها هم اثاثیه لازم دارند علی ای حال ما
این اعتبار را می دهیم و اگر زیاد باشد در
صندوق دولت خواهد ماند ولی اینکه عدلیه
دائر بشود و اثاثیه لازم نداشته باشد نشود
مگر اینکه روی خاک بنشینند و اینکه آقای
کازرانی می فرمایند عدلیه باشد و اثاثیه
باشد بنده نمی دانم چطور مشورچین اداره را
دائر کرد
رئیس - آقای حاج میرزا عبد الوهاب
(اجازه)
حاج میرزا عبد الوهاب - بنده
تمام اینها را تصدیق می کنم فقط چیزی که
بنده شنیده ام این است که در زمان متجاسرین
هم عدلیه گیلان دائر بوده و اثاثیه اش بهم
نخورده است - اگر حقیقتاً اثاثیه اش باقی
نباشد البته باید خریده شود ولی در صورتی
که آن اثاثیه باقی باشد بنده تصویب این
وجه را لازم نمی دانم
رئیس - آقای حاج میرزا رضی
(از مجلس خارج بودند)
رئیس - آقای عماد السلطنه
عماد السلطنه - بنده موافقم
رئیس - آقای محمد هاشم میرزا
محمد هاشم میرزا - بنده هم
موافقم
رئیس - معلوم می شود مخالفی
نیست ؟
آقا سید یعقوب - بنده مخالفم
رئیس - بفرمائید
آقا سید یعقوب - بنده خواستم از
آقای مغیر سؤال کنم که آیا اعضاء معاکم
قضائی رشت که بواسطه ورود متجاسرین
مجبور شده اند فرار از کار کناره کنند
در اینند که سر کار نبوده اند حقوق گرفته
اند یا خیر ؟ و در صورتی که اعضاء معاکم
عدلیه گیلان بواسطه ورود متجاسرین فرار
کرده اند چطور آقای حاج میرزا -
عبد الوهاب می فرمایند که عدلیه در

آن موقع بر قرار بوده است ؟ بهر حال
گمان این معلی را که وزارت عدلیه برای
تهیه اثاثیه آنجا پیشنهاد کرده است محل
حقوق همان اعضاء است و باید از آن محل
حقوق اعضاء آنجا تأمین شود و تهیه اثاثیه
برای آنجا یک خرجی است که باید از
عایدات هذه السنه برای این خرج اعتبار
داده شود
مغیر - اگر در لایحه درست دقت
می فرمودید گمان می کنم جای اعتراض باقی
نمی ماند
وقتی که متجاسرین وارد رشت شدند
اعضای معاکم عدلیه آنجا مجبوراً فرار کردند
و اصلاً معاکم دائر نبود و در صورتی که
معاکم عدلیه آنجا دائر نباشد بدیهی بودجه
آنجا ضبط می شود و چون معمول است وقتی
مأمورین بمأموریت نروند حقوق نمی گیرند
باین جهت گمان می کنم حقوق باضاض آنجا
داده نشده است و راجح با اثاثیه هم که آقای
حاج میرزا عبد الوهاب فرمودند اثاثیه معاکم
رشت باقی است - گمان نمی کنم با آن ترتیبی
که در رشت پیش آمد اثاثیه برای معاکم
آنجا باقی مانده باشد
رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد
دولت آبادی
(اجازه)
حاج میرزا علی محمد - بنده
رضی ندارم
رئیس - آقای فہیم الملک
(اجازه)
فہیم الملک - اساساً طرز این
پیشنهاد وزارت عدلیه طوری است که هیچ
مورد ندارد در آن جا نوشته شده است که
مبلغ یک هزار و پانصد تومان از محل بودجه
سنه ماضیه یعنی از حقوق اعضاء آنجا بصرف
خرید اثاثیه برسد البته خاطر مبارک همه
آقایان مستحضرات مطابق قانون اعتباراتی
که برای بودجه یک سنه تصویب می شود
هر گاه کل یا جزو آن تا آخر سنه بصرف
نرسد یعنی موقع خرج پیدا کنند در آخر
سال از بودجه آن سنه برگشت می کند و
جزو سنه آتی محسوب می شود ولی تا سه
چهارماه از سنه بمصدق تشعیش و صدور
حواله را دارد و این اعتبار باین ترتیب صحیح
نیست و تبدیل خرج بودجه از ماده بماده
دیگر در این جا فعلاً مورد ندارد و باید از
بودجه هذه السنه اعتبار داده شود ولی تهیه
اثاثیه جهت معاکم عدلیه رشت مورد تردید
نیست لیکن وزارت عدلیه باید آن اعتبار را
از عایدات هذه السنه تقاضا کند نه از سنه
گذشته
بنابر این بنده پیشنهاد می کنم که
این طور نوشته شود ۱۵۰۰ تومان برای
خرید اثاثیه معاکم گیلان بوزارت عدلیه
اعتبار داده می شود
مغیر - چنانچه عرض کردم این

ها هستند که نسبت بخود رئیس دولت اظهار عدم اعتماد کرده اند ولی رئیس دولت چون اکثریت نسبت باو اظهار اعتماد کرده نباید ترتیب اثر بعقاید اشخاص انفرادی که در اقلیت هستند بدهد. عقیده اکثریت همیشه نافذ است در صورتی هم که این مطلب صحت داشته باشد و کسی که دارای نفوذی در هیئت دولت برخلاف اکثریت باشد در مجلس نباشد.

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - آقای ملک الشعراء در ضمن بیاناتشان اظهار کردند ممکن است بعضی از افراد مستقل نمایندگان نظریاتی نسبت بافراد کابینه داشته باشند و با این وسیله تشکیل کابینه بتعویق افتاده باشد. بنده چون در این مفهوم کلی شریک هستم یعنی مستقل و در اقلیت هستم و ممکن است فرمایش ایشان شامل حال بنده هم باشد این است توضیحاً عرض می کنم - از موقعی که کابینه آقای قوام السلطانه سقوط پیدا کرده و دو مرتبه باین مقام معین شده اند تاالسا به بنده بهیچ وجه ایشان را ملاقات نکرده ام و بواسطه یابلا واسطه پیغامی بایشان راجع باین قضایا نداده ام و چنانچه در جلسه خصوصی از نقطه نظر آزادی عقیده عرض کردم با ریاست وزارتی آقای قوام السلطانه مخالف هستم. الان هم بعقیده خودم باقی هستم و البته رأی اکثریت قاطع است و باین ترتیب تصدیق خواهید فرمود که هیچ منطقی نخواهد داشت بنده دخالت بکنم که فلانکس وزیر بشود یا نشود. محض رفع سوء تفاهم که بنده جزو آن اشخاص نیستم لازم دانستم این چند کلمه را عرض کنم.

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - همان قسم که آقای تدین فرمودند. بنده هم بنوبه خود عرض می کنم که آقای ملک الشعراء در ضمن نطق خودشان نسبت با فرد مستقل یک اظهاری فرمودند و بنده هم یکی از آن افراد مستقل هستم و بعد از آنکه اکثریت مجلس یعنی هیئت متحده اظهار اعتماد با آقای قوام السلطانه کردند بنده هم موافقت کردم. لهذا بعد از اینکه نسبت بایشان اظهار موافقت شده هیچ وقت ایشان را ملاقات نکرده ام و مکاتبه با ایشان ننموده ام. و در انتخاب اعضاء کابینه هم شریک و نظریه نداشته ام این نکته را هم لازم می دانم عرض کنم. که در روزنامه نوشته بود افراد مستقل مجلس فراکسیون نی بنام فراکسیون مستقلین تشکیل داده اند و یک اسامی را هم نوشته بودند. در صورتی که هیچ چیز نیست و اشتباه بوده است هر کدام منفرد هستند و داخل در هیچ جمعیتی نیستند.

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه نطق)

سلیمان میرزا - چنانچه آقایانی

برای رفع سوء تفاهم چند کلمه اظهار فرمودند بنده هم نظربند کر لغت اقلیت برای اینکه تصور نشود بنده و رفقا هستیم می خواستیم توضیحی بدهم. در صورتی که یقین هم داریم گویندگان این لغت یا آقای ملک الشعراء آقای حاج شیخ اسدالله مقصودشان اقلیت اصطلاحی مجلس که بنده و رفقا هستیم نبوده. . . .

ملک الشعراء - بنده اقلیت نگفتم دستجات عرض کردم
سلیمان میرزا - آقای ملک الشعراء همانطور که می فرمایند مقصودشان دستجات بوده است و آقای حاج شیخ اسدالله هم اگر ذکر از اقلیت کردند مقصودشان دسته اقلیت اصطلاحی یعنی بنده و رفقای بنده نبوده و مقصودشان این بود که یک نفر در مقابل اکثریت اقلیت است. بنده هم برای رفع سوء تفاهم عرض کردم همانطور که علی علیه السلام فرموده اند لا رأی الا و حمارای و هم چنین مطابق قانون مشروطه اقلیت هیچوقت کاندید نخواهد داشت بنابراین ما کاندید نداریم و منتظر اعمال هستیم اگر اعمال خوب باشد البته موافقیم و اگر بد باشد البته مخالفیم اینست که برای اینکه سوء تفاهم نشود بنده توضیح دادم و از آنروز تا بحال نه از طرف بنده و نه رفقای بنده با آقای قوام السلطانه ملاقاتی شده است و نه از طرف ایشان صحبتی شده است و نه ما کاندیدائی داریم.

رئیس - آقای نصرالدوله (اجازه)

نصرالدوله - بنده باین مذاکرات موافق نبودم و اصلاً اساس این اظهارات را در مجلس از نقطه نظر اینکه مخالف اصول مشروطیت و اصول حکومت شوروی است مناسب نمی دانم ولی چون مذاکرانی شد و افراد مستقل و منفرد عقاید خود را اظهار داشتند بنده هم که یک فرد مستقلی هستم و فکر خودم را آزادمی دانم. ناچارم عقیده خودم را در این قضیه عرض کنم بنده در مجلس خصوصی عرض کردم حالا هم عرض میکنم من یکی از موافقین آقای قوام السلطانه هستم در همان موقعی که رأی اعتماد خودم را نسبت بایشان دادم گفتم و الان هم تکرار می کنم که اساس مسئولیت بنا بر اصول حکومت شوروی و قوانین مشروطیت برعهده اکثریت است نه برعهده افراد مستقل یا اقلیت متنفذ یا اقلیت ثابت و از همین نقطه نظر است که تمام بار گران مسئولیت حکومت و بیس آمد مردم این سرزمین برعهده حکومتی است که تشکیل می شود از نقطه قوه مجریه و برعهده و لا و آقایانی است که در مجلس شورای ملی مسائل را تصویب می کنند به همین مناسبت بنده تصور می کنم در هیچیک از قسمت های راجعه به حکومت افراد حق هیچگونه مداخله ندارند و گمان نمی کنم کسی مخالف این عقیده باشد چون وقتی رأی اعتماد بیک رئیس الوزراء داده می شود آن رئیس الوزراء

معتد مجلس هر کس را اصلاح بداند یعنی هر کس را مناسب بداند بسمت عضویت کابینه خودش معین می کند و بعد او را بمجلس معرفی می نماید ولی البته چنانچه در همه جای دنیا هم معمول است رئیس الوزراء مملکت وقتی بخواهد وزراء خودش را انتخاب کند نظری بموافقی و مخالفین اشخاصی که انتخاب می کند می نماید و بر روی آن زمینه رفقا و همکاران خودش را انتخاب می کند بنده از طرف خودم عرض می کنم من حق ندارم در کار ایشان مداخله کنم و مداخله هم نکرده ام و البته رئیس الوزراء باید یا اختیار صرف و آزادی هر چه تمامتر موافقها و مخالفها را سبک سنگین کند و در روی آن زمینه وزراء را انتخاب نماید و بنده و سایر آقایانی که بر رئیس الوزراء رأی اعتماد داده اند نسبت بکابینه ایشان یعنی وزرائی که انتخاب می کند بهمان اعتماد باقی خواهیم بود.

رئیس - گمان می کنم اگر سوء تفاهمی هم بوده است این مذاکرات برای رفع آن سوء تفاهم کافی باشد اگر هیئت متحده هم در این موضوع توضیحی می خواهند ممکن است یک نفر را بفرستند از آقای رئیس الوزراء توضیح بخواهند (صحیح است)

جلسه آینده روز شنبه ۴ ساعت بظهر ماند دستور اولاً لایحه مالیاتی آنقوزه و کتیرا و ثانیاً لایحه راجع بمنع بره کشی در این باب مخالفی نیست (گفته شد خیر)

(مجلس یک ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

مؤتمن الملک

جلسه صد و پنجم
صورت مشروح مجلس صبح
یوم شنبه بیستم شوال هزار و
سیصد و چهل مطابق بیست و
هفتم جوزا هزار و سیصد و یک
مجلس دو ساعت و نیم بظهر ماند
بریاست آقای مدرس نایب رئیس تشکیل گردید.

صورت مجلس پنجشنبه ۲۵ جوزا را
آقای امیرناصر قرائت نمودند
نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - آنجا که نوشته است نماینده ها معتذر شده اند صحیح نیست و باید معتذر نوشته شود.

نایب رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)
شیخ الاسلام - راجع بقرارداد بستی در جلسه قبل مختصر عرض کردم مورد توجه نشد ولی در صورت مجلس هم اشاره بآن نشده و حال آنکه در نظر بنده مهم بود بنده عرض کرده ام طای مشروطیت